

# LO CATALANISTA

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director.—Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Carrer de Madoz, núm. 31 y 35

SABADELL

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

|                        |                |
|------------------------|----------------|
| Sabadell . . . . .     | 2 rals al mes  |
| Fora . . . . .         | 8 » trimestre. |
| Un número sol. . . . . | 1 »            |

Anuncis á preus convencionals.

## NOSTRA OPINIÓ

Ab certa sorpresa llegirem fa poch's dias en nostre apreciable colega local la *Revista de Sabadell* aquestas ratillas (que publicá 'l colega en castellá):

«Ab molta estranyesa veyém los amants de las tradicions pátrias que en una ciutat com Sabadell, ahont se troban tants catalanistas, al escriurer en catalá 'l nom del nostre Patró *Sant Fèlix* se 'ls hi ocorri á alguns posar *Sant Fèlix* en lloch de *Sant Feliu*. Aquest il·lustre sant era africá, pero vingué á Catalunya, ahont sufri 'l martiri á Ampurias, després d'haver predicat á Girona y altres punts la doctrina del Evangeli. Son recort quedá tan grabat en lo cor dels nostres pares que li dedicaren molts temples y pera distingir á aquest *Sant Fèlix* apóstol de Catalunya d'altres del mateix nom, pera no confondre'ls, l'anomenaren sempre 'ls nostres pares *Sant Feliu*. Végingse 'ls documents públichs, civils y eclesiástichs redactats en catalá; sempre 'l nostre apóstol hi es anomenat *Sant Feliu*: en tots los temples de Catalunya al publicar las proclamas sempre sentim: *de la parroquia Iglesia de SANT FELIU de la vila de...* Végis sino á quin *Sant Fèlix* son dedicats los temples de moltas parroquias de Catalunya, y tots son dedicats á nostre *Sant Fèlix*, y végis com conservan 'l *Sant Feliu*: *Sant Feliu* de Codinas; *Sant Feliu* del Recó, *Sant Feliu* de Llobregat, *Sant Feliu* de Torelló, y altres y altres. Y tant lluny havia arribat l'afecte y 'l recort que de *Sant Fèlix* africá volian conservar, sense que 's pogués confondre ab altres, que traduñían 'l *Sant Feliu* en *San Felio* castellá; costum admesa y respectada en nostra Catalunya desde temps immemorial. Sápiguintho 'ls senyors catalanistas: *Sant Feliu* en catalá ó *San Felio* en castellá es 'l que celebra la Iglesia 'l primer d'Agost, y 'ls catalans rancis l'anomeném aixís perque considerém á *Sant Feliu* com á apóstol de Catalunya y volém distingir-lo de quaranta y tants sants anomenats *Fèlix* que venerém en los altars.

¿Se li ha ocorregut may al castellá mes purista dir: *San Fèlix de Llobregat*, *San Fèlix del Pinyó*, etc., etc.? ¡Y lo que respectan los mellors estilistas castellans venen esmenantho 'ls que 's precian de catalans!»

Hem dit que haviam llegit en la *Revista* aquest *suelto* ab molta estra-

nyesa. ¿Y saben per qué? Perque tractantse d' un assumpto d' aquest gènero sembla que valia la pena de continuarhi la opinió molt autorisada del Director del periódich senyor Ribot y Serra, qui per la seua competencia literaria, y com á cronista oficial de Sabadell, deu estarne enterat; y mes encara era d' esperar aixó en quant la *Revista* y son digne Director han usat molt freqüentment lo nom de *Sant Félix*, y com á *catalanistas* que s' anomenan deuen contarse també per aludits en l' anterior *suelto*.

En quant á la nostra opinió, prompte será dita. No hem estudiat á fondo l' assumpto, pero 'ns sentim tan inclinats á acceptar las conclusions anteriors que desde ara ja las suscriuriam sino volguessim abans coneixer la autorisada opinió del senyor Ribot. Nosaltres trobém molt racional y molt llógica la substitució de *Sant Félix* per *Sant Feliu*, y tampoch veuriam malament que, ja que 'ls mellors estilistas castellans no gosán á traduhir *Sant Feliu del Llobregat* y *Sant Feliu del Pinyó*, així mateix la lltre. Obra de la *Parroquia de Sant Feliu* no gosés á desnaturalisarla als ulls del públich dihentne «de *Sant Félix*.»

¿No es aixó lo que volia dir l' autor del *suelto*? Donchs ja veu que 'ns agrada escoltar y atendre 'ls bons consells, vinguin d' ahont vinguin y en la forma que vinguin. Y, fins si convé, trasladarlos á la Comissió de Festeigs de la próxima *Festa Major* pera que 'ls tinga en compte al redactar los *Cartells* corresponents.

Pero ara, agraphits de la llissó, provarem de tornarli ab lo mes bon desitj un consell al comunicant; y es, que quant escriga cosas aixís, ho fassi sempre en catalá, perque fa pena donar llissons de patriotisme en la llengua imposada pels feligresos de *Sant Félix* als feligresos de *Sant Feliu*.

## SECCIÓ POLÍTICA

Al últim s' ha pogut fer la conciliació económica entre 'l partit lliberal y la colla de 'n Gamazo.

Y lo mes xistós del cas, es que la cosa ha tingut efecte, quan ningú menos ho esperaba, mentres Gamazo combatia 'ls presupostos y 'ls partits d' oposició aplaudian sas paraulas.

Es lo que 'ns faltava veurer.

La unió de dos escolas tan diferents entre sí com la lliure-cambista y la proteccionista, efectuada per sorpresa.

Direm per aixó que la cosa ben mirada no le res d' estranya, perque 'l proteccionisme del senyor Gamazo, pot conciliarse ab tot lo que 's presenti.

S'enten, mentres de la tal conciliació ne reporti algún be la *ilustre colla* del *putado por Medina*, com sembla li reportará, si la cosa no s'espallla.

Pero la vritat, un proteccionista que 's contenta ab autorisar á un Govern lliure-cambista, pera modificar los arancels, segons 's despregui de la informació económica d' aquestos últims dias, ni es proteccionista ni cosa que se li asembli.

Tot lo mes que pot dirseli es busca vidas.

Y no li dihem traydor, perque ja de temps sabiam que 'l proteccionisme que desitjava era 'l seu propi interés.

Lo que si 'ns estranya es que haja tardat tant lo senyor Gamazo á plantejar la conciliació.

Perque están disposat á tot com are demostra y com fan també los lliure-cambistas del Govern, no veyém lo perquè de fer passar ab rahons tants de dias.

Per arreglarse d' aquesta manera y ab aquesta tranquil·tat de consciencia qual-sevol hora era bona.

A no ser que li hagin volgut donar la forma de *transigencia patriótica* per la continuació en lo poder del partit fusionista.

Allavoras no tindriam res que dir.

Devant de la *patria*, d' aquella *gran patria* dels polítics se sacrifica tot.

Lo president del Consell de Ministres no guanya prou per sustos.

Després de la alegría produhida per l' arreglo ó conxorxa ab en Gamazo, quant tot creya que li marchava vent en popa li ha surtit un entrebanch de nova classe.

Lo ministre de Marina, disgustat per la conciliació económica, vol presentar la dimissió de sa cartera, puig tem que entrant en Gamazo ó Maura al ministeri, 's vullguin fer economies en lo ram de Marina, ab lo cual lo bon senyor no hi passa.

Home, home, no n' hi ha per tant.

¿Donchs perquè serveixen las *transigencias patrióticas*?

Entenguís ab 'n Gamazo y tocantli la corda del seu especial *patriotisme* veurá com encare te arreglo.

¿Que dimoni será que no 's trobi una fórmula autorisant al Govern pera fer ó deixar de fer economies en lo ram de Marina, segons las necessitats de dit ministeri!

¿Ab homes com 'n Gamazo ray que saben transigir tan á temps, sempre que convinga á la *Patria del seus ensomnis*!

A causa de las probas del submarí Peral, d'un xich mes lo microscòpich partit de 'n Romero Robledo sofreix una baixa de *verdadera importancia*.

Es lo cas que al proposar lo president del Congrés que aquest acordés haver vist ab gran satisfacció las últimas probas de 'n Peral (que s' han de repetir per no haber lograt l' objecte) s' alsá Romero Robledo y manifestá sa opinió contraria á lo proposat per Alonso Martínez, posant de relleu la no conveniencia de emetre opinions y donar aplausos sense estar segurs de lo que va á ferse.

Aquesta objecció que es de las pocas en que Romero haurá estat en lo cert li ha valgut poch menos que la separació de 'n Ducazcal, lo célebre empresari y antich gefe del partit de la porra, qui está boig pel submarí Peral, fins al extrém de renyir ab qui 'n malparli ó no l' alabi com ell acostuma.

Quin sistema de fer política los empresaris de Teatros de la Cort y demás gent menuda de la Espanya unitaria.

Apoyar incondicionalment á Romero Robledo ó á son respectiu jefe fins en las barbaritats mes inesplicables y antipatrióticas, y en cambi á la primera tonteria *separació eterna*.

Vritat es que segons Ducazcal potser la navegació submarina es un dels principis fonamentals del programa reformista.

Y es lo que ell diria:

*No me toque V. al submarino.*

Diu un periódich madrileny que la *transigencia* es *patriotisme*.

Veus aquí perque transigeixen tan sovint los prohoms de la política espanyola.

Per aixó transigeixen los absoluts ab las Corts d' avuy en dia, los posibilistas primer ab la federal, després ab la monarquia, los conservadors ab lo sufragi. los fusionistas ab la protecció y 'n Gamazo ab 'l lliure cambi.

Excesos de lo mes *pur patriotisme*.

## CENTRE CATALANISTA

### CERTÁMEN LITERARI

La Junta directiva d' aquest Centre, veyent ab gust l' impuls cada dia major que reb en totas las encontradas de nostra patria 'l conreu de las lletres catalanas y desitjant unir son esforç al d' altràs societats germanas, ab la ajuda dels bons patricis que s' han dignat secundar son pensament, te avuy lo pler de convidar al poetas y prosistas de nostra terra á la festa literaria que, ajudant Deu, se celebrarà 'l present any en un dels dias que de temps antich dedica nostra vila al obsequi de sa excelsa patrona la Verge del Tura, desitjant també als escriptors qu' en ella vulgan pendre part, inspiració y bona sort per escriurer las composicions que s' han de premiar conforme 'l següent cartell.

**PREMIS ORDINARIS.** 1. Premi anomenat d' *honor y cortesia*, ofert per lo Centre, consistent en una *Flor natural*: s' adjudicarà á la millor poesia sobre assumpto lliure. Segons costum y práctica, qui obtinga aquest premi deurà ferné present á la dama de sa elecció, la qual proclamada Reyna de la festa, entregará desde son seti presidencial tots los altres premis als que 'n resultin guanyadors.

2. L' Il·lm. Ajuntament d' aquesta vila ofereix *Un objecte d' art* pera ser adjudicat á la millor poesia que descrigui un cuadro de costums de nostra vila.

3. Lo Centre ofereix *Una ploma d' or* abjudicable á la millor descripció, en llengua catalana, d' algún aconeximent de nostra patria, preferint en igualtat de circumstancias, la d' un fet històric de nostra encontrada.

### PREMIS EXTRAORDINARIS

1. L' Excm. senyor don Domingo de la Peña, senador per aquest districte, fa ofrena d' *Un objecte artistich*, á la millor poesia en català ó castellà que 's presenti, cantant y alabant los debers de educació de la bona mare envers sos fillets.

2. L' Excm. senyor marquès d' Aguilar, diputat á Corts por nostre districte dona *Una obra d' art*, que guanyará l' autor de la millor descripció, en prosa, de la comarca olotina; entenentse per tal la vila y son terme, las planas de 'n Bas, Las Presas, La Piña, Sacot, Begudá y Castellfolit, las valls de San Privat, Juanetas, Ridaura, Bianya y Sant Joan las Fonts.

3. Lo senyor don Joan Montsalvatje y Fossas, diputat provincial; ofereix *Una escribania de plata*, á la millor memoria, en llengua catalana ó castellana, sobre la formació geològica d' Olot y sa comarca.

4. Lo senyor don Carles Pirozzini ofereix *Un objecte artistich*, adjudicable á la millor oda á Olot y sa comarca debent esser escrita precisament en l' hermós y valent llenguatge català.

5. *El Arte Cristiano*, taller d'escultura religiosa dels senyors Berga, Vayreda y Companyia, dona *Un preciós busto del Sagrat Cor de Jesús*, tanyany natural ricament decorat, que s'adjudicarà al millor treball en vers ó en prosa, «l'influencia del cristianisme en lo desentrotll de las Bellas Arts». Aquesta composició pot esser escrita en qualsevol dels llenguatges que 'n Espanya 's parlan, si bé qu' en igualtat de circumstancies serà preferit lo escrit en catalá.

## BASES:

1.<sup>a</sup> Formarán lo Jurat calificador: *Lo Rvnt. Mossen Jacinto Verdaguer*, *prébere*, President.—*Don Joaquim Botet y Sisó*, Vis-President.—*Don Pere Alsius y Torrent*; *don Joan Bassols y Prim*, Vocals.—*Don Joseph Soler y Tadós*, Secretari.

2.<sup>a</sup> Lo Jurat concedirà los accésits y mencions honoríficas que cregui convenients.

3.<sup>a</sup> Totas las composicions deurán esser rigurosament inéditas.

4.<sup>a</sup> Tots los temas en los quals no 's designi en la llengua en que tenen de ser escrits, se enten qu' han de ser en catalá.

5.<sup>a</sup> Sols s'entregarán los premis als autors dels treballs llorejats, ó á las personas qu' ells deleguin, mentres assisteixin, uns ó altres, personalment al acte de la festa.

6.<sup>a</sup> Lo «Centre Catalanista» se reserva per un any, á contar del dia de la Festa, la propietat de las obras premiadas.

7.<sup>a</sup> Los plechs que contingan los noms dels autors no premiats, se cremarán en lo mateix acte de la festa.

8.<sup>a</sup> Tots los treballs se remeterán al Secretari del «Centre Catalanista» don Joseph Maria Basil (Valls Nous) fins al dia 20 d'Agost prop vinent, acompanyats d'un plech clós que contingui lo nom del autor, y dugui en lo sobre escrit lo títul y lema de la composició.

9.<sup>a</sup> Lo dia y hora pera la celebració del Certámen s'avisará oportunamente per lo setmanari y cartells anuncis de la Festa Major.

Donada la present convocatoria en la vila de Olot als 15 de Juny del any 1890: *Joaquim Vayreda*, President.—*Francisco Montsalvatje*, Tresorer.—*Joseph Saderra y Mata*.—*Mariano Bassols y Prim*.—*Joseph Berga*.—*Joseph Esquena y Mas*.—*Marqués de Vallgornera*.—*Ramon Quintana*.—*Joan Reixach*.—*Eliseo Sala*.—*Manuel Masllorens*.—*Anton Molins*.—*Joseph Aráu*.—*Joan Estartús*, Vocals.—*Joseph Maria Basil*, Secretari.

## COMERS D' HONRA

DRAMA DE DON JOSEPH GOT Y ANGUERA

*fragment del segon acte*

RAFEL.

Are.

Vosté, Albert, jo tinch entés  
que al unir-se ab ma germana  
va buscar, no l'amor d'ella,  
sino l'or que li faltava;  
y com que, per conseguirlo,  
que s'hi casés feya falta,  
vosté, sedent de riquesa,

matrimoni va contraure, (*Baixant la veu*),  
 ¡sabent que 'l tal matrimoni  
 fins lo cubria d'infamia!  
 No casantse per amor,  
 per interés va casarse;  
 va vendrers... ó van comprarlo...

ALBERT. Don Rafel, li dich que basta.

RAF. Y al que 's veu de tal manera  
 per tot com esclau se 'l tracta;  
 y vosté, tinguího present,  
 deu se' esclau d' ma germana  
 perque ab dine' 'l va comprar,  
 no pensant que á ma tornada  
 pogués jo reclamar res  
 de la herencia de mos pares.  
 Avuy arribo y reclamo  
 tot lo meu, fins una malla;  
 y entre 'ls diners y entre 'ls mobles,  
 un pilot de carn humana  
 ve á pará á las meas mans,  
 perque ab lo meu va comprarse.  
 Are veigi si tinch dret  
 á dintre d' aquesta casa  
 per dirli tot lo que vulga;  
 per tractarlo com se tracta  
 á un objecte qualsevol,  
 y per dí, en una paraula,  
 que som sota d' aquest sostre  
 vosté 'l mosso, jo 'l qui mana.  
 ¡Don Rafel!

ALB.

RAF.

¿No es cert que soch  
 sever, altiu, implacable?  
 ¿No es vritat que com á fletxas  
 se li clavan mas paraulas?  
 ¡Si sabés lo grant dolor  
 que en mon cor ha pres estada  
 desde que sé que vosté,  
 en lloch de cumplir com altres,  
 seguint sols los seus instints,  
 á la seva esposa falta!  
 ¿Creu que dintre del seu cor  
 no queda de penas rastre?  
 ¿No 'n te prou dels sufriments  
 que en aquest moment la matan?  
 Respecti al menos son dol;  
 respecti la seva falta,  
 que vosté mes que tothom  
 ve obligat á respectarla.

ALB.

No prosegueixi, ho suplico;  
 puig no se si tindré calma  
 per sufrir los seus insults.

RAF.

Comprench que moltes vegadas  
 dihent aixó haurá dominat  
 á sa esposa ¡miserable!  
 No es ella qui 'l recrimina;  
 no es la mártir enganyada

la que 's troba al seu devant,  
 sens forsas per defensarse;  
 es l' hereu de las riquesas  
 y del honor de la casa;  
 que pot demanarli comptes;  
 que ha pres lo lloch dels seus pares;  
 que callaria si fos  
 vosté un marit com los altres.

ALB. ¡Deu de Deu! (*Fora de st.*)  
 RAF. ¡Ah! lo molesta  
 tanta duresa.

ALB. ¡Oh! ¡ja es massa!  
 RAF. Es lo que vosté mereix.  
 Com amich jo li parlava  
 y vosté, com un estrany,  
 no ha volgut de mí aquest tracte,  
 demostrantme de tal modo  
 que, á poguer, sota sas plantas  
 hauria jo sucumbit,  
 á no tenir bonas armas.  
 ¡Quan vosté tal contratemps  
 podia may esperarse!  
 ¡Veurers rich y respectat,  
 sense trobar ni un obstacle,  
 y de prompte sorti un home  
 que tots los seus drets reclama!  
 Mes no tinga cap cuydado:  
 li dono formal paraula  
 de que dels bens que disposa  
 jo no vull apoderarme,  
 tant sols per tenir lo dret  
 de tractarlo tal com are.  
 Vosté, pel meu or comprat,  
 á ma veu deu dominarse  
 com se domina lo jonch  
 qu' ha nascut al mitj del aygua,  
 y s' ajeu besant la terra  
 al passarhi una rinhada;  
 com cedeix lo roure fort  
 al vent que torsa sas brancas,  
 ¡y com lo tigre 's domina  
 entre 'ls ferros de la gavía!

## CENTRE CATALÁ DE MANLLEU

CERTÁMEN LITERARI DEL ANY MDCCCXC

Aquest Centre havent acordat celebrar un Certámen literari lo 16 d' Agost del present any, segon día de la festa Major d' aquesta vila, convida á tots los poetas y prosistas que estimin la nostra terra y escrigan la nostra llengua ab lo següent

## CARTELL

I.—Premi de una flor natural á la mellor poesia, qual tema se deixa al bon gust del autor. Lo guanyador d' aquest premi ne farà present á la dama de sa elec-

ció, que será proclamada Reyna de la festa, y desde la presidencia distribuirá los premis als que 'n sigan guanyadors.

II.—*Un brot de roure d'or y argent* á qui ab mes alta inspiració cantí un fet històrich de la terra catalana.

III.—*Una viola d'or y argent* a la mellor poesia religiosa ó moral.

IV.—*Un objecte artístich*, premi del M. Ajuntament d'aquesta vila, á la mellor memoria sobre 'l següent tema: «Efectes ó influencia del regionalisme en la provincia y lo municipi, principalment en aquest últim, baix lo punt de vista legislatiu, econòmic y social. Armonia y relacions que deuen haverhi entre lo poder central, la provincia y 'l municipi.

V.—*Un objecte d'art* ofrena del Excm. é Ilm. Sr. D. Joseph Morgades y Gili, Bisbe de Vich, al treball que mellor desenrotlli lo següent tema: «Interés que en tot temps ha tingut la Iglesia á favor de la classe obrera, y medis que ha empleat pera procurar son ben estar temporal en relació á la vida eterna.»

VI.—*Un objecte d'art*, premi del Rnt. Dr. D. Tomás Puigcarbó, Rector d'aquesta Parroquia, á la mellor composició poética que cante las glorias de María Santíssima, sent preferida, en igualtat de circunstancias, á la que ho fassi en son misteri de la Assumpció.

VII.—*Una joya artística*, ofrena del Excm. Sr. Marqués de Palmeroda, Diputat á Corts per aquest Districte, á la mellor biografía dels fills de Manlleu que mes se hajan distingit en ciencias, arts, industria ó en virtuts morals ó cívicas.

VIII.—*Facsimil* de la primera edició de D. Quijote de la Mancha, ricament enquadernat, premi del Dr. D. Joaquín Badia y Andreu, Diputat provincial, á la mellor composició humorística que en prosa ó vers descriga una costum popular de Catalunya.

IX.—*Un objecte d'art*, premi de D. Albert Russinyol y Prats, Diputat provincial, á la mellor memoria que tracti del modo de armonisar lo capital y 'l treball.

X.—*Una joya alegórica*, premi de D. Jaume Serra y Dachs, al autor de la poesia que mes be descriga la vida ó costums del obrer catalá; essent preferida en igualtat de circunstancias, la que 's refereixi al treballador de qualsevol ram de la industria cotonera.

XI.—*Una joya d'argent*, premi de D. Tomás Raguer y Fossas, á la mellor pesa en un acte y en vers que ridiculisi lo curanderisme.

XII.—*Un hermós mapa clizé de metall de la Plana de Vich, y simbólich de sas hermitas*, ofrena de D. Ramon Madirolas y Codina, als mes inspirats Goigs al Sagrat Cor de Jesús, cantant los favors y gracias que derrame á sos devots desde 'l Santuari de Puigagut. (Terme de Manlleu)

XIII.—*Una ploma d'or y argent*, ofrena del mateix donador, al autor de la mellor memoria sobre las ayguas minero-medicinals de Madirolas.

Lo Jurat concedirá, además, los accésits y mencions honoríficas que consideri merescuts.

Las composicions deurán ésser inéditas y escritas en catalá antich ó modern.

Compondrán lo jurat los senyors següents:

Mossen Ferran Sellarés y de Ibora, Phre., President.—D. Joseph Pella y Forgas.—D. Narcís Oller y Moragas.—D. Martí Genis y Aguilar.—D. Joan B. Parcet y Fàbrega.—D. Francisco Salvans y Riera.—D. Domingo Torrent y Garriga, Secretari.

Tots los treballs deurán ésser remesos al Secretari del Jurat, carrer del Pont, núm. 21, avans del dia 2 d'Agost prop-vinent, acompanyats d'un plech clós que contingui lo nom del autor y duga en lo sobrescrit lo títol y lema de la respectiva

composició. Los plechs que continguin los noms dels autors no premiats, se cremaran durant l'acte de la festa.

Lo Centre se reserva per un any la propietat de las obras premiadas.

Manlleu, 13 Maig 1890.—La Junta del Centre: Domingo Torrens, President.—Valentí Baulenas y Vinyes.—Jaume Salvans.—Joseph Casas y Reig.—Joseph Gonsaus.—Francisco Pallás, Secretari.

## NOVAS

Per encàrrech especial del nostre Director, senyor Capmany, devém donar las mes expressivas gracias á tots quants en las presents dolorosas circumstancias que atravessa per la mort de sa idolatrada Mare, han sabut recordarse de rendirli un consolador tribut de companyerisme, ja venint á Sabadell pera assistir al enterro de la finada, ja enviantli al senyor Capmany sentidas cartas que demostran la solidaritat de sentiments que regna entre tots los que 's troban units pels nobilissims llassos del amor á la Patria.

També la Redacció de LO CATALANISTA deu fer públich son sincer agraïment á tan distingidas personalitats com han sabut honrar ab sas atencions al nostre Director, honorant ab ell á aquesta modesta publicació, qual únich afany ha de ser correspondre ab major ardiment y constancia, en la defensa dels justos ideals que tant nos uneixen y agermanan á tots los bons fills de Catalunya.

En quant als periódichs que han lamentat la irreparable pérdua suferta pel nostre bon company no cal dir que van inclosos entre 'ls acreedors á la nostra gratitut.

A cinquanta sis puja lo número de composicions que apuntava *El Tarrasense* en son número del dissapte passat, rebudas pera 'l Certamen Catalanista que deu celebrarse en la vehina ciutat lo dia 7 del próxim Juliol.

Lo dilluns passat se tancá 'l plasso pera la admissió de treballs.

Lo conegut mestre públich de Sant Sadurní de Noya, y entussiasta catalanista don Joseph Paradedá, ha sigut nombrat soci corresponent de la *Société Scientifique et Littéraire des Instituteurs de France*, establerta á París.

Ho trobém merescut y ho celebrém de veras.

Havém rebut magníficament imprés en los tallers de la que fou impremta dels senyors Joan Baqués y fills, y ricament enquadernat per don Joan Comas y Faura, un exemplar de las *Memorias de Sabadell*, escritas per el Dr. don Antoni Bosch y Cardellach.

L'obra tant per los molts datos preciosos que conté, com per la veritat històrica ab que marca los mes culminants fets polítichs administratius y desenrotllo de la antigua vila, mereix ocupar un lloch preferent en la biblioteca de tot fill de Sabadell amant de las glorias de sa ciutat nativa, per lo que la recomaném al públich segurs de que opinará com nosaltres en vers lo mérit de la mateixa.

Avuy inaugura la temporada en los Camps de Recreo la celebrada companyia catalana del Teatro Romea ab las aplaudidas produccions de Guimerá y Soler tituladas *Mar y cel* y *La carta de Navegar*.

Entre altres de son escullit repertori, posarán en escena las aplaudidas produccions, estrenadas recentment en lo Romea de Barcelona denominadas *Lo monjo negre* de Soler, *La dona honrada* de Martí y Folguera, *Rey y Monjo* de Guimerá, *Vesten Anton...* de Llanas y *La Comedia social* de Ferrer y Codina.

No cal dir quant celebrem la acostumada visita de la reputada companyia catalana, á la que desitjem l' exit mes complert.

En altre lloch d' aquest número publiquem un fragment del drama *Comers d' honra* de don Joseph Got y Anguera, estrenat no fa molt ab brillant éxit en lo Teatro del Ateneo Sabadellés.

Dit fragment perteneix á la escena novena del segon acte y es una de las que mes aplausos valgué al autor la nit de son estreno.

Lo passat dijous sortí pera Buenos Ayres ab lo vapor *Antonio Lopez*, nostre distingit amich don Pere Llonch y Font acompanyat de sa apreciable familia, qui va á la República Argentina pera establir la Sucursal del Banch de Sabadell en aquella comercial ciutat.

Desitjem al senyor Llonch lo mes felis viatge y creyem inútil manifestar la confiança que senten tots quants 'l coneixen, de que sabrá montar la esmentada Sucursal del Banch de aquesta ciutat, á la altura que per sa importancia li correspon.

Hem sentit algunas queixas referents á l' hora que se surt generalment del Teatro dels Camps de Recreo, puig com la majoria de nostre públich l' endemá del dia de funció, deu tornar al trevall avans de dos quarts de sis del matí, no es prudent que acabin las funcions teatrals á dos quarts de duas de la matinada.

Nos hem fet eco de la queixa per si la empresa del esmentat Teatro, creu convenient posarhi esmena, evitant aixís que 'l dia menos pensat prengui carta la Autoritat en aquest assumpto no tant sols per l' hora intempestiva en que acaban las funcions sino per l' hora ja massa adelantada en que comensan.

Aquets últims dias ha tingut lloch en lo Colegi de la Divina Pastora una Exposició de labors, brodats y altres quefers propis de las pensionistas de dit Colegi, que ha cridat l' atenció de quantas personas han tingut lo gust de visitarla, no tant sols per lo ben acabats que estavan los trevalls exposats, sino que per lo bon gust artístich que s' hi nota y que tan acredita lo esmentat Colegi.

Es mol probable que durant los dias de la próxima Festa Major d' enguany, siga á Sabadell la acreditada Banda Municipal de Barcelona que dirigeix 'l reputat mestre señor Rodoreda tant pera los balls del envelat, com pera altres festeigs en que siga necessaria.

Nostre distingit amich don Joseph Buxó y Mariné, está ja molt millor de las feridas que rebé al xocar ab lo tren la tartana que 'l portava á sa fàbrica, dias enrera y de qual noticia ja donguerem compte.

Celebrém moltíssim poguer anunciar l' estat satisfactori en que 's troba lo senyor Buxó, de lo qual 'ns alegrem ab tota l' ánima.

Anuncia la Companyia de Ferro-Carrils del Nort d'Espanya que desde dimars 1.<sup>er</sup> de Juliol, hi haurá un nou servey de trens expressos que surtirán de Barcelona los dimars, dijous y dissabtes y de Madrit los dilluns, dimecres y divendres.

Aprofitém aquesta ocasió, que no 'n passen gayres, pera felicitar á la Companyia per aquesta reforma que tan útil pot ser á las poblacions d'aquesta línia.

L'Ajuntament de Barcelona li ha concedit al senyor Ferrán quinze días de llicencia pera anar á Valencia, ahont lo cridan pera practicar inoculacions anti-coléricas. Aquest acort obeheix á las reiteradas peticions d'una Comissió vinguda expressament d'Alcira, en la qual hi figuravan un Diputat Provincial, un Regidor y un Metje de Sanitat.

Entre 'ls datos que dongueren al Ajuntament pera councel de que satisfés las suas aspiracions, hi figura la següent estadística de la invasió colérica que sufri Alcira l'any 1885.

La ciutat comptava allavors ab 16,000 habitants, descomponentse en 4,950 no inoculats, 2,220 inoculats una vegada y 8,830 inoculats duas vegadas. Donchs bé, 'ls invadits foren: 404 no inoculats, 44 inoculats y 55 reinoculats: y 'ls morts, 206 no inoculats, 15 inoculats y 9 reinoculats. Hi ha que advertir que aquesta estadística la firma tot lo cos mèdich d'Alcira, compost de dotze facultatius. Y deu advertirse també que sempre n'hi han alguns que 's fan vacunar massa tart quant están ja atacats de la epidemia.

Finalment pera justificar lo desinterés y la rectitut honrada del senyor Ferrán, feu constar la Comissió que acabada la epidemia, votá 'l Municipi d'Alcira la quantitat de 5000 pessetas pera remunerar los serveys del sabi microbiòlech; pero aquest no vullgué acceptarla de cap de las maneras.

Y encara hi han miserables envejosos que intentan atacar á 'n Ferrán, no logrant altra cosa que 'l resultat dels que escupen al cel.

Hem rebut lo quadern 51 de la important revista *La España Regional*, que conté lo següent sumari:

Secció política.—Lo Regionalisme y la federació (*continuació*), per don Salvador Cabeza y Leon.—Secció Jurídica.—Lo Códich dels Usatjes de Barcelona (*continuació*), per don Joseph Coroleu.—Punt negre en las reformas de la Lley hipotecaria, per F. R. y P.—Secció Económica.—Revista política y comercial de las Repúblicas hispano-americanas, per don Carlos Rimbau.—Revista del moviment regional.—Lo Regionalisme en l'extranjer, per A. E.—Secció Literaria.—de las varias literaturas que existeixen en Espanya y especialment de la catalana; Prólech de la obra de don Joan Fastenrath *Catalanische Troubadoure der Gegenwart*. (Trobadors catalans contemporanis,) traduhit per don Ramon Arabia y Solanas.—Literatura espanyola no castellana ni flamenca.—*Tristes records*; poesia gallega de donya Rosalia de Castro, traducció catalana de don Joseph Franquesa y Gomis.—Bibliografia.—*Le Songe de Bernat Metje*, traduit par J. M. Guardia. Rumania, Janer de 1890. *Compte rendu*, par A. Morel Fatio, per S. F.—Miscelanea.—Revista de valors públichs.

Lo Centre Catalanista d'Olot ha obert un Concurs Fotogràfic Regional pera 'l día 15 d'Agost prop-venint, quals bases y ofertas de premis se publicarán molt abiat.

Per de prompte podem avansar pera guia dels interessats que 's premiarán per medi de Diplomas quant menos los tres grupos següents: 1.<sup>er</sup> vistas de Naturalesa pura ó sian

paysatjes tan en conjunt com en detalls; 2.<sup>on</sup> vistas panoràmiques, monuments y antigüitats, 3.<sup>er</sup> tipus, costums, carrers interiors y animals. La Exposició tindrà lloch en los Salons del *Centre Catalanista*; y las fotografias deurán ser presentadas en forma de agrupacions seguint las divisions indicadas y col·locadas de modo que puguin ser decentment exposadas al públich.

Creym que aquesta idea será ben rebuda y ben secundada per los que poden cooperar á son lluhiment. S'admeten las ofertas de premis que tinguin á be fer los particulars, destinadas á un grupo dels que ja designém ó á altre que indiqui 'l donador.

Aixís ho llegim en nostre estimat colega *L' Olotí*, eco d' aquell *Centre Catalanista* que tan be sab cumplir la seva misió.

Ultimament s' ha inaugurat definitivament lo *Centre Catalá* de Madrid. Per noticias particulars y las relacions que 'ns fan alguns diaris madrilenys, podem dir que la festa resultá espléndida. L' espayós y ben decorat pis ahont dit *Centre* va instal·lar-se, quedá convertit en magnífich jardí gracias á la delicada combinació de centenars de flors y plantas tropicals; las parets estaban cobertas ab 26 grans tapissos gotichs y alguns cuadros notables; artistichs gerros realsavan l' efecte sorprendent d' aquellas salas; l' escut catalá figurava, primorosament brodat, en l' elegant *tapete* que cubria la taula presidencial. Una lluhida comissió d' obsequis oferia rams de flors á las bellas damas que entravan al local.

Presidí 'l senyor Bosch y Fustigueras, com á president del Consell de Govern, en substitució dels senyors Letamendi y Baró que ho son de la Directiva y no pogueren assistir al acte. Aixís ho digué 'l senyor Bosch y pronunciá tot seguit lo discurs d' obertura. La qualitat mes sortint d' aquest treball es la elocuencia (á voltas degenerada en retórica) que tant sol apreciarse en tots los del seu autor.

Se llegiren després poesias dels senyors Verdaguer, Rubió, Balaguer, Palau y Cot, se tocaren y cantaren escullidas pessas musicals, s' improvisá un ball, y per fi de festa s' obsequiá ab un exquisit *lunch* als artistes y á la premsa.

Entre las adhesions que ha rebut de Catalunya 'l *Centre Catalá* hi figuren las dels senyors Alcalde y President de la Diputació provincial de Barcelona, Arnús, Ferrer y Vidal, Batlló, Bastinos y altres.

Desitjém al nou *Centre* llarga vida y molta prosperitat si, inspirantse en las protestas patrióticas que s' enclouhen en sa memorable *Circular*, sab vetllar pels sagrats interessos de la patria catalana.

L' Excm. senyor marqués de Aguilar, ha organísat en Sant Just Desvern un Sindicat d' agricultors, que está cridat á prestar grans serveys á la petita propietat y á tots los agricultors de la comarca. Lo Sindicat se proposa adquirir al engrós, llavors, eynas de pagés, adòbs y quants elements necessita la moderna agricultura, ab objecte de distribuirlos al preu de cost entre las personas que forman part de dita associació, y facilitar, además, la instrucció práctica dels pagesos, pera obtenir de la terra, lo mes gran rendiment possible.

Lo primer acte del fundador y president del Sindicat, senyor marqués de Aguilar, ha sigut adquirit per son propi compte, la cantitat de 7,500 kilograms de sulfat de coure, cedintlos al preu de cost als associats, pera cobrar son import després de la cullita. Actualment forman part de dit Sindicat 94 agricultors, entre'ls que s'hi comptan com individus

de la Junta directiva, don Andreu Biosca, Alcalde de Sant Just; don Josep Cardona Plana, Jutje municipal; don Francisco Padrosa Batista, don Miquel Mallol, don Pau Canals y altres propietaris.

Ultimament, lo senyor marquès de Aguilar reuní 'l Sindicat en la Torre Blanca, ahont, acompanyat del director del Laboratori del Institut Agrícola, don Rafel Roig y Torres, se analisaren varias mostrars de sulfat de coure, sofres, etc., y 's doná una conferencia práctica pera ensenyar los procediments preferibles que deuen seguirse pera combatre *lo Mildiu* y altras malalties de la vinya, ensajantse, además, alguns nous aparatos pulverizadors.

Digna d' alabansa es la conducta del senyor marquès de Aguilar y també de tenir molts imitadors.

Llegim en un periódich.

S' ha dit que lo millor medi pera fer desaparèxse la filoxera de la vinya es sembrar immediat á cada cep un grá de moresch. La filoxera, etreta per la dolsor de l'arrel d'aquesta, abandona la del cep deixantlo lliure de tant terrible insecte.

També fa anys se deya que 'l medi mes segur pera conseguir igual resultat era sembrar entre cep y cep una planta de cánem. No sabem si algú posá en práctica aquestos experiments aconsellats per un sabi agricultor.

En cambi se pot assegurar que s' ha posat en práctica altre que consisteix en sembrar entre cep y cep una planta de tabaco, donant los següents resultats: la filoxera atreta per la dolsor de dita planta la prefereix abandonant lo cep y com aquesta dolsor es proveinent de la molta molsa que la planta del tabaco conté, la reté y absorbeix la nicotina produhintli un aturdimient, que si no la destrueix impideix la procreació, y per tant, en lo transcurs de dos á tres anys desapareix per complert.

Pero aquest remey será impossible aplicarlo en Espanya gracias al absurdo de no permetrers lo cultiu del tabaco, cultiu que excepta en nostre rutinaria legislació es ja universal, y com cada dia las trabas son majors, donchs la "Tabacalera," auxiliada per lo Cos de Carrabiners destrueix fins los semillers, lo qual no sembla just, puig si la ley permet lo cultiu de tres plantas per persona es que consent hi hagi qui puga vendrerlas, y per tan, establir semillers que exigeixen cuidados é inteligencia, cosa que la "Tabalera," sens dupte ignora y convindria ferli comprendre.

Sería convenient que 'ls diputats catalans, si 'n quedan, puig los cuners tot ho invadeixen, ajuntessin sa veu als d' altres provincies que demanan lo lliure cultiu del tabaco, no sia que al concedirse 's fassi per zonas com s' ha indicat alguna vegada y Catalunya que es una de las provincies més idóneas pera dit cultiu y que mes ho necessitan sia de las exclosas ó desheredadas.,,

Segons veyem en *El Eco de Sitjes*, los acreditats vins d' aquella comarca catalana han obtingut los primers premis en quantas exposicions s' han presentat. Després de la *Exposició Universal de Barcelona*, que hi figuren en primera línia, en la de París es la comarca espanyola que més *Medallas d' or* ha obtingut, y en la de Londres obtingueren *Diploma de merit extraordinari* tots los expositors de dita comarca. Y com á coronament, en la *Exposició culinaria y concurs d' alimentació general* celebrat á Burdeos, després de premiar d' un modo especial los vins de Sitjes, concediren al Magnífich Ajuntament *Diploma de Medalla d' or* per los productes vinícols d' aquella població, distinció que demostra lo perfeccionament á que han arribat los culliters de Sitjes en la elaboració de sos caldos, que s' han fet un nom ben reputat per tot arreu.

Totas las comarcas vinícolas de Catalunya deurían pendre exemple dels culliters de Sitjes; aixó es, estudiar la elaboració dels caldos pera poder combatre ab los caldos estran-

gers, que sense tenir tan bones qualitats com las nostres, nos fan la competència. Desenganyintse nostres pagesos: la rutina no condueix en lloch, es precis l' estudi constant á fi de perfeccionar los productes y poguerlos vendre á bon preu.

Veigin las recompensas que han obtingut los expositors de Sitges en la Exposició de Burdeos:

Diploma en medalla d' or: lo senyor Alcalde, don Miguel Ribas y don Bartumeu Soler. De plata daurada: don Feliu Mirabent y don Lluís Gonsaga Blanch. De plata: don Mariano Robert, Sans y Bori, Manuel Mestres y Termes, y Catarina Robert. De bronze: don B. Barbonell, don Miguel Ribas, á mes del diploma per vins, l' ha obtingut per sos olis.

Segons llegim en los diaris de Zaragoza, s' están activant las gestions pera aixecar un monument al Justicia Majer d' Aragó don Joan de Lanuza, lo mes illegítim representant de las llibertats aragonesas.

Lo *Ateneo Barcelonés* ha publicat, recopiladas en un elegant tomo de 750 planas, las Conferencias donadas en lo local d' Aquella docta societat, relatives á la Exposició Universal celebrada en la industriosa capital del principat l' any 1888.

Encabessa 'l tomo un erudit discurs, inaugural de las conferencias del president del Ateneo y reputat escriptor don Joseph Coroleu, seguint aquestas fins al número de 26 totas ellas firmadas per personalitats eminents y distingidíssimas en las lletres, en las arts y en las ciencias.

La publicació d' aquest tomo honra en alt grau al il·lustrat *Ateneo Barcelonés*, que ha demostrat una vegada mes quant es l' interès que 's pren ab tot lo que al progrés intel·lectual y material de Catalunya fá referencia, y ha fet patent la suma de valiosos y doctíssims elements que desde sa fundació figuran entre sos socis.

Nostres mes expressivas gracias á la Junta Directiva per la atenció de que li hem sigut mereixedors.

Ha sigut nombrat President del *Jochs Florals* del *Rat-Penut* de Valencia l' il·lustrat escriptor don Francisco Pi y Margall, qui ha acceptat tant honrós càrrech, oferintse á pronunciar lo Discurs reglamentari en l' acte de la festa que 's verificará en lo pròxim Juliol.

En las darreras eleccions celebradas per l' Il·lm. Col·legit d' Advocats de Reus, fou reelegit pera 'l càrrech de Degà del mateix, nostre distingit amic l' Excm. Sr. D. Bernat Torroja, un dels mes digníssims defensors de la causa catalanista.

Lo felicitem de tot cor.

La Banda Municipal de Barcelona ha sigut invitada per l' Ajuntament de Perpinyà pera cooperar á la celebració d' una solemne festa musical en aquella ciutat.

Nos plau que 's vagin estrenyent los llassos de germanó entre 'ls catalans de abduas vessants del Pirineu.

Lo celebrat escriptor francés M. Vuillier ha publicat á París ab una gran acceptació una preciosa crònica, il·lustrada per ell mateix, de sos viatjes á las Islas Balears, qual pays, habitants, y costums li han sigut molt agradables.

Lo diari *Le Figaro* li ha dedicat á aquesta obra un número extraordinari reproduhint part de son text y alguns grabats; y lo mateix han fet altres periódichs, especialment las revistas ilustradas mes notables.

No sembla sinó que 'ns e'imin mes los de fora de casa que 'ls de dintre.

En un xalet situat en Sant Juliá de Vilatorrada, poble á cinch kilómetros de Vich, van á adme' rer 10 nens pobres, orfes de pare de 10 á 14 anys, pera dedicarlos á las feynas del camp, essent preferits los fills de trevalladors.

Se 'ls donará gratis tot lo necessari pera la vida, y además de la instrucció religiosa, se 'ls ensenyará á llegir, á escriurer, aritmética y gramática castellana. També se 'ls ensenyará teórica y prácticament los nous adelantos á que 's presta la agricultura de nostra terra, y especialment en lo que prometi 'l clima y 'ls terrenos que 's destinin al objecte.

Pera la direcció dels trevalls se busca una persona que reunexi 'ls coneixements tècnich-practichs suficients.

En Aragó y Castella se projecta la construcció d' un ferro-carril que uneixi la alta serra de las duas regions y vingui á empalmar en Catalunya ab la vía de Barcelona á Madrid.

Se creu que ab aquesta nova via vindrian á nostre mercat los blats castellans en menos temps del que ara inverteixen, y 'ls productes de Catalunya passarian á Castella en condicions més ventatjoses que las d' avuy.

D' una oportuna carta de Tampico (Méxich) que publica nostre apreciable colega *La Renaixensa*, n' estrayém lo següent interessant retall, en que 'l corresponsal parla aixís:

Sortint de Méxich, en una de las primeras estacions vaig topar ab lo viatjant del Puerto de Liverpool, gran casa de comers de Méxich, potser la primera en son ram de teixits de tota classe. Vaig dirigir la conversació, á saber la opinió de dit viatjant respecte del perque Catalunya no enviava aquí sos géneros ja que tanta nombradía tenen y poch mes ó menos me contestá: nosaltres hem rebut cassimirs y géneros de punt; no parlo d' altres géneros que també hem rebut perque son d' escassa importancia. Los cassimirs que reberem, resultaren mellor en classe que quants ne rebém de Fransa, Inglaterra y Alemania, pero també 'ns resultaren mes cars.—¿Bueno, pero si eran mellors?—Si pero 'ls envios deuhan adaptarse á las necessitats del pais. Aquí costa molt mes la hexura que 'l género, de modo que si aquest, de sí, es car, resulta 'l vestit caríssim. A mes, las tres nacions nombradas, y encara mes que ellas los Estats Units, nos envian cada punt grans mostruaris, que en si representan un bon dispendi per las casas productoras; tenen espavilats viatjans que á mes de ser molt inteligents y hábils en lo negoci, manejan los idiomas ab tota perfecció, tot aixó unit á que son empresas que disposan de milions de duros, fa que pугan presentar sos productes ab mes ventatja.—Y díguim, ¿donchs que li sembla que podria fer Catalunya, no disposant de tants bons elements, per obrir aquí bon mercat?—A mon parer, res donaria tan bon resultat com una especie d' exposició permanent, quals objectes estiguessen en venta, ab sos preus fixos marcats. Deurían reunirse no sols los capitosos del gran centre productor de Barcelona, sino també los de Sabadell, Tarrassa, Alcoy; no sols fabricants, sino tots los exportadors sia qualsevullga la seva exportació. Demanar al Govern mexicá un edifici públich ben gran; aixó seria fácil, donchs tant en lo poble com en lo Govern, cada dia Espanya es mes ben volguda. Fer d' aquest edifici la exposició permanent, una especie com los magatzéms de *El Siglo* de Barcelona. Aixís cada productor sabria que sos productes están á la vista del públich. Los preus posats serían la mellor propaganda. S' evitarián los gastos dels viatjants, mostruaris, tarifas de preus; lo poble tot la visitaria, y aquesta novetat crech seria la mellor manera d' introduhir tant richs productes com te Espanya, y en particular sa industriosa Catalunya.

## ANUNCIS PARTICULARS

## MEMORIAS DE SABADELL

ESCRITAS PER LO DR.

D. Antoni Bosch y Cardellach

Se venen al preu de **3 pessetas** exemplar, en casa Baqués, Plassa Major.

**AL CULLITER**  
**Y TRACTANTS EN VINS**
**ASIDUO**

Pera curar vins ácits, picats, ó agres, useu l' *Asiduo* de necessitat imprescindible pera los culliters y tractants en vins, inventat per lo mateix autor del *Salífero*, específich que tan alaba la premsa pera los resultats que está donant, aixís com del vi *Yap* aprobat per la Real Academia, Medich-Farmacéutica de Barcelona, y premiat en la Exposició Universal de 1888.

Consultori químic del director Mr. Boufill, especialista—Clarís, 12, principal—Barcelona.

**ALS CULLITERS**  
**Y TRACTANTS EN VINS**
**SALÍFERO**

Pera conservar y modificar los vins, evita l' agre, enfortheix los débils, suprimeix lo sulfat de cals, ácid Salicilich y demés substancias perjudicials á la salut. Ab 50 grams per carga suprimeix l'enca-bessament de los vins pera poderlos transportar per flachs que sían sens alterarlos en lo mes mínim. Una ampolla pera arreglar 25 cargas de vi 6 pessetas. Punts de venda. En casa l' autor, Consultori químic, Clarís, 12, principal y la Societat Farmacéutica Espanyola, Tallers, 22.

Consultas gratis, sobre tota mena de vins ácits, picats ó amargants.

**Per un sistema especial**

Ensenyansa completa en 2 días de la fabricació, coloració y arreglos de vins comuns y generosos, licors de tota mena, xarops, cer-vesas y perfumeria sens necessitat d' extractes, alambichs, ni aparatos. Procediment instantáneo y sens emplear substancias perillosas á la salut, garantisant lo resultat al análisis. Per aquest método sens tenir coneixements práctichs una persona podrá fabricar diariamente 1000 ampollas de diferents líquits. Lo pago de l' ensenyansa despues dels resultats.

Dirigirse: Clarís, 12, principal, de 10 á 12 matí y de 4 á 6 tarde

## OBRA NOVA

## DE MA CULLITA

APLECH D' ESTUDIS, VIATJES, RONDALLAS, RECORTS Y EXCURSIONS, PER

**CARLES BOSCH DE LA TRINXERIA**

**PREU: 10 RALS**

Aquesta obra forma un elegant tomo de 200 planas, venentse en las principals llibrerías de Barcelona.

En aquesta ciutat se poden fer los encàrrechs en lo Centro de Suscripciones de Llorens Lladó, y en la Imprempta d' aquest periódich, Madoz 31 y 35.

Imprempta y Enquadernacions de J. Comas, Madoz 31 y 35 y Sol 138, teléfono n.º 46.—SABADELL